Бібліятэчка часопісу «Дзеяслоў»

Уладзімір Сцяпан

ПАПЯРОВАЯ ШАПКА

Хайку

Мінск
«Кнігазбор»
2018

УДК 821.161.3-1
ББК 64(4Беи)-5
С11

Бібліятэчка часопіса «Дзеяслоў».
Выпуск 26.
Заснаваная ў 2006 годзе.

Сцяпан, У.
С11 Папяровая шапка : хайку / Уладзімір Сцяпан. — Мінск : Кнігазбор, 2018. — 64 с. — (Бібліятэчка часопіса «Дзеяслоў»; вып. 26).
ISBN 978-985-7207-49-7.

Зборнік Уладзіміра Сцяпана — кароткія паэтычныя тэлеграмы з трох радкоў. Яны — як фотаздымкі, якія фіксуюць розныя моманты жыцця. Кожны верш з сямнаццаці складоў – спроба знайсці паэзію ў самым звычайным і будзённым.

На мокрым акне
стаўлю подпіс. Быццам сам
парк намаляваў.

УДК 821.161.3-1
ББК 64(4Беи)-5

ISBN 978-985-7207-49-7

ВЯСНА

* * *

Новае лісце
лічыць не пералічыць
начному дажджу.

* * *

Звоніць тэлефон
ноччу. Першая думка —
каб жа памылка...

* * *

Вялікдзень. Муха
уваскрэсла. Паўзе
па чыстай шыбе.

* * *

Вішня зацвіла.
Там, на сонечным баку
новых могілак.

* * *

Дзве прадавачкі
манекен распранулі.
Вясновы вечар.

* * *

Хутка зацвіце
акацыя белая...
Ля школы сляпых.

* * *

Дзве вішні побач.
На адной мора кветак,
на другой — адна.

* * *

Жонка

Было так ціха...
Я заснуў у парку на
яе каленях...

* * *

Разам з унукам
дзед у новы дом носіць
старыя рэчы.

* * *

Вясновы вечар.
Рамантуюць машыну
шафёр і святар.

* * *

Некалі рабіў
з пялёсткаў шыпшыны
і я пазногці...

* * *

У штабель склалі
старую бярозу... А
шпакоўню куды?

* * *

На мокрым акне
стаўлю подпіс. Быццам сам
намаляваў парк.

* * *

Падумаў, зноў снег...
Не — цукар на прыступках
нехта рассыпаў...

* * *

Іду праспектам,
чарвякоў абмінаю...
Красавіцкі дождж.

* * *

На падваконні
муха танчыць на спіне
красавіцкі брэйк.

* * *

Неба такое,
быццам анёлы яго
намалявалі.

* * *

Учора сустрэў
у пад'ездзе саначкі...
Усміхнуўся.

* * *

Сонечны ранак.
Пакуль згатую каву,
памераю ціск.

* * *

Глядзіць у вакно
наш шэры каток. Быццам
сабраўся збегчы.

* * *

У куце двара
ціха дажывае век
гурбачка снегу.

* * *

Школьны настаўнік,
хіба не прагульваў сам
літаратуру?

* * *

Так і спіць дачка
з мабільнікам у руцэ.
Пераходны ўзрост.

* * *

Сёння спыніў
мяне ў парку дзіцячым
чарвяк земляны.

* * *

На сонечны бок
старога дома выйшла
пара падушак.

* * *

Аблокі нагадваюць
бэз кучаравы, ці бэз
нагадаў мне аблокі?

* * *

Проста на пляцы
букет бэзу наламаў
жабрак жабрачцы.

* * *

Раптоўны вецер
задзярэ спадніцы...
і супакоіцца.

* * *

Учора ў снезе,
а сёння ў вадзе стаяць
таполі ў парку.

* * *

У вокнах школы
плылі аблокі. Дзеці
праз іх глядзелі.

* * *

На чыстай сцежцы
леташні танцуе ліст.
Вясновы вецер.

* * *

Сёмага. Вечар.
П'яныя цёткі вязуць
цюльпаны дамоў.

* * *

Ранішняя кавярня

Лыжачкай каву
каштуе мужчына, бо
побач нікога.

* * *

Цяжка паверыць,
што пяшчотная кветка
яблыкам будзе.

* * *

Злавіў чмяля
скрыначкай ад запалак.
Ранішні клопат.

* * *

Кот ідзе праз двор.
Кошка прылізвае поўсць,
пазірае ўслед.

ЛЕТА

* * *

Здаецца, ўчора
папяровую шапку
бацька майстраваў...

* * *

Гарачы пясок,
прахалодная вада —
як мала трэба.

* * *

Яшчэ й не стары,
а маленькі кручок ледзь
прывязаў... Сумна.

* * *

Да блізкай ракі
пад ціхім дажджом іду
з вудаю новай.

* * *

Жабку спалохаў.
Скочыла і паплыла
у чыстай вадзе.

* * *

Як пахне шчасцем
зялёнага аеру
зламаны лісцік.

* * *

Не горшы занятак —
зялёны гарох лушчыць
цёплым вечарам.

* * *

Ліпеньскі ранак.
Бесклапотна думаю
пра бессмяротнасць.

* * *

Апошні чарвяк,
а я ўсё спадзяюся —
вось пашанцуе.

* * *

Скрыпень красуе
там, дзе летась згарэла
суседка ў хаце.

* * *

Першы дзень жніўня.
З вудай іду да ракі,
як і заўчора.

* * *

Разам з яшчаркай
на ганку свайго дома
адпачываем.

* * *

Трымаю ў руцэ
і адчуваю — б'ецца
плотачкі сэрца.

* * *

З дачкой пад мостам
імклівых малькоў ловім
дзедавай кепкай.

* * *

Камарыны звон,
п'яная лаянка, смех —
вясковы матыў.

* * *

Куды ж ты бяжыш,
вірлівая яшчарка,
па пыльнай шашы?

* * *

Ёсць і такія,
хто ніколі не піў
ваду з крыніцы.

* * *

Жыцця не хопіць
расказаць... Пра малую
раку — Вушачку.

* * *

Бягу пад дажджом
у новай шапцы. Бацька
зрабіў з газеты.

* * *

Стаю пад ліпай.
Вакол тапалёвы пух
танцуе ціха...

* * *

Дождж... Пры дарозе
маліну мокрую ем —
несалодкую.

* * *

Птушкі абжылі
дом недабудаваны.
Гнёзд наляпілі.

* * *

Над пустым вядром
порхае белы мятлік.
Спякотны вецер.

* * *

Рыбак яшчэ спіць.
А чапля ў тумане
ляціць да ракі.

* * *

Станцыя «Ліпа».
Пахне скошанай травой
нават сіні дым.

* * *

Вочы заплюшчыў —
пах лістоты ў пакоі,
вецер за вакном.

* * *

Лесвіца. Дзверы.
Доўга стаю. Слухаю.
Жонка спявае.

* * *

Прачынаюся...
Сад вачыма яблыкаў
на мяне глядзіць.

* * *

Новыя дровы
носіць у пуню сусед...
На неба глядзіць.

* * *

Стары і малы
па мокрым пяску дарогі
прайшлі да ракі.

* * *

Па сваіх слядах,
вяртаюся з возера.
Сонечны ранак.

* * *

Бацька сустрэў
мокрай травой, чарачкай —
дажджу на донцы.

* * *

Сусед праз туман
поўныя вёдры нясе
белых яблыкаў.

* * *

Спякотны жнівень.
Раса халаднейшая
за ваду ў рацэ.

* * *

У мокрай траве,
пад яблыняй ападкі...
Зорнае неба.

* * *

Неверагодна...
З гэтым вялізным дубам
мы — аднагодкі.

* * *

У ягадніку
змяя варухнулася...
Сунічны водар.

* * *

Ледзь чутна, праз раз,
тахкае сэрца драўлянае
кінутай хаты.

* * *

Дружа-павучок,
тут цябе кошка схопіць.
Бяжы за шафу.

* * *

Так ціха сядзіць
голуб на падваконні...
Як першакласнік.

* * *

Бліскучы месяц,
не табе раўняцца
з малочным зубам.

* * *

Вясковы сваяк
ды чорны чмялёк — могуць
а шостай будзіць.

* * *

Нехта пакінуў
вядро з вадой ля сцяны
у сухой траве.

* * *

Чуйны дзьмухавец
вартуе ветру сон
у чыстым полі.

* * *

Не магу заснуць —
на камара палюю
беспаспяхова.

* * *

Б’юцца, як людзі,
маладыя вераб’і —
без дай прычыны.

* * *

Бяжыць насустрач
залаты на тле неба
крыж пры дарозе.

* * *

Як на спатканне,
да нябачнай рачулкі
іду праз туман.

* * *

Балкон прычыніў —
дождж стаіць у парозе,
празрысты, як цень.

* * *

Жнівеньская ноч.
Яблык баіцца падаць —
такая ціша.

ВОСЕНЬ

* * *

Нават памыты,
восеньскім дымам пахне
яблык вясковы.

* * *

З самага рання
вецер гартае дрэвы...
Справа налева.

* * *

Кропля за кропляй...
падае як у траву
дождж на валасы.

* * *

Над мокрай травой
мятлік белы пырхае...
Як бессмяротны.

* * *

Зноў правярае
мама стары будзільнік,
каб не спяшаўся.

* * *

Тры дні думаю
пра чорную змяю і
ногі босыя.

* * *

Мама старая,
як лес. Думае саваё,
шэпча: «Хутчэй бы снег».

* * *

Які ж ты худы,
клён, распрануты ветрам...
Пра лета марыш?

* * *

Вагон метро. У суседа блямкнуў мабільнік

Мужчына шэптам:
«Жывы я, жывы, мама.
Голас як голас...»

* * *

Адчыняюцца,
зачыняюцца дзверы...
вагонаў пустых.

* * *

Ноч

Сорак пяць секунд
(пакуль гарыць запалка) —
бачыў бацьку.

* * *

Прыцемкі. Восень.
Вогненнай вежай стаіць
ліпа на ўзлеску.

* * *

Стары, стары дом...
Сцёрся блакітны нумар,
ведаю: сёмы.

* * *

Як тая старасць,
па нябачнай нітачцы
павучок ідзе.

* * *

Зноў мне шанцуе...
Сёння знайшоў на плошчы
жэтон на метро.

* * *

Божа, навошта
Табе столькі крыжоў?
Маўклівы вечар.

* * *

Радасны голас
з вуліцы вецер прынёс —
голас дзіцяці.

* * *

Галіну крануў —
падае ліст зялёны
на чорны асфальт.

* * *

Светлы золкі дзень.
Кропляй іртуці дрыжыць
сонца ў гардзіне.

* * *

Полымя-лісцік
з кноту галіны ляціць
у восеньскі змрок.

* * *

Доўга прымерваў
руды, вялікі шынель...
Сябе ледзь пазнаў.

* * *

Адшчыкнуў яблык
і падумаў: «Навошта?..
Я ж не галодны...»

* * *

У шафе старой
плечыкам голым лёгка,
вольна і сумна.

* * *

Штоміг рознае —
звыкнуцца немагчыма...
О неба, неба!

* * *

Крышыць галубам
і сам есць чэрствы хлеб
жабрак пануры.

* * *

Іржавы замок,
ад каго разбураны
дом ахоўваеш?

* * *

Мама, як анёл,
амаль бязважкай стала,
ходзіць бязгучна.

* * *

Нечаканы дождж...
Гандляр-маладзён спехам
кніжкі хавае.

* * *

Хто ж за туманам?
Сабака ці чалавек?
Ціха сыходжу.

* * *

На ціхай рацэ
толькі з ім добра вудзіць —
ён глуханямы.

* * *

Зусім бязмэтна —
пазіраю на зоры
незлічоныя.

* * *

У рамцы за шклом
пажаўцелыя карткі —
сорак чатыры.

* * *

Восень як лета...
Суседка спяшаецца —
вяжа шкарпэткі.

* * *

Зноў не стрымаўся —
падняў са сцежкі каштан...
Зусім маленькі.

* * *

З Гародні ў Менск
прыехала ў кішэні
пара каштанаў.

* * *

Ляжу на траве.
Заплаканае неба
глядзіць на мяне.

* * *

Сем хлябоў прынёс
у вёску з крамы пастух.
І ўсім хапіла.

* * *

Год не растае
на тваіх далонях снег.
Леташні здымак.

* * *

А вам не шкада,
што хутка не будзе
белага снегу?

* * *

Надпіс на снезе:
«Ян плюс Віця любоў!»
Страла ў сэрца.

* * *

Явар чырвоны
убачыў бы першы снег,
калі б не вецер.

* * *

Зноў сустрэў яе,
з кошыкам жоўтых сліваў
да бальніцы йшла.

* * *

Па лесвіцы збег
ліст у абдымках ветру,
насустрач зіме.

* * *

Жоўтыя зоры
на чорнай вадзе ляжаць --
з клёнаў упалі.

* * *

Альховы лісток
страказу перавозіць
на той бок ракі.

* * *

Клёны ды ліпы...
Аддзіраю з падэшваў...
мокрае лісце.

* * *

Зноў з крыжа на крыж
пералятае птушка.
І не сумуе.

* * *

Празрысты ручай.
Па-над восеньскім лісцем
рыбкі як птушкі.

* * *

Нібыта змяя
ў новай скуры залатой —
сцежка пад лісцем.

ЗІМА

* * *

Калядная ноч.
Няспешна есць цукерку
Салдат-вартавы.

* * *

Лепшыя радкі
нараджаюцца ў снах... і
забываюцца.

* * *

Ушчэнт разбіўся
мой маленькі анёлак
парцалянавы.

* * *

Студзеньскай ноччу
ссівела Свіслач-рака...
Быццам жанчына.

* * *

Ціха ляціць снег.
І робіць калючы дрот —
упрыгожваннем.

* * *

Хоць і не медаль —
гузік пазелянелы...
А я берагу.

* * *

Гляджу вечарамі
на камень і ракаўку,
што з мора прывёз.

* * *

Ліхтар згасае —
ярчэе поўні кола
на голым дрэве.

* * *

Хвалі завеі
след падхапілі белы —
след на дарозе.

* * *

Суцешыць вецер
голае дрэва зімой —
снегам засыпле.

* * *

Белыя хмары
над чорнымі дрэвамі
стаяць, як горы.

* * *

Цёмна ў пакоі.
Падае, падае снег
на суседні дах.

* * *

Чаму мне? Кінуў
папяровую ружу
вецер пад ногі.

* * *

Стары сабака
з бліскучай лужыны п’е
учарашні дождж.

* * *

Як хутка бягуць
у пральнай машыне
нашы красоўкі.

* * *

У садзе начным
на голым галлі вісяць
тысячы зорак.

* * *

Трава на лузе
да кораня замерзла.
Храбусціць, як шкло.

* * *

Шчарбатым плотам
усміхнулася хата
першаму снегу.

* * *

Як хутка расце
сівая-сівая шчэць...
Сёння заўважыў.

* * *

Аб чым так вые
у кватэры кінуты
стары сабака?

* * *

Каляным лісцем
дубы перашэптваюцца —
быццам моляцца.

* * *

Чыста ў пад’ездзе:
ніхто не курыць «Прыму».
Памёр мой сусед.

* * *

Падняў са снегу
мёрзлую арабіну —
быццам багоўку.

Змест

Лета

Восень

Зіма

Сцісла пра аўтара

Уладзімір Сцяпан (Сцепаненка Уладзімір Аляксандравіч) нарадзіўся 22 студзеня 1958 года ў гарадскім пасёлку Касцюкоўка (сёння раён Гомеля). Скончыў мастацкае вучылішча імя Глебава і тэатральна-мастацкі інстытут у Мінску. Працаваў мастаком, рэдактарам на тэлебачанні, журналістам. Аўтар кніг прозы «Вежа», «Сам на-сам», «Адна капейка», «Настаўнік. Сяргей Пятровіч Каткоў». Піша апавяданні, аповесці, вершы, кінасцэнарыі, п’есы, вядзе старонку ў фэйсбуку.

У серыі «Бібліятэчка часопіса “Дзеяслоў”» выйшлі кнігі:

1. Анатоль Івашчанка. «Вершпіск».
2. Васіль Быкаў. «Бліндаж».
3. Усевалад Сцебурака. «Крушня».
4. Сяргей Дубавец. «Вершы».
5. Анатоль Кудравец. «За дальнім прычалам».
6. Леанід Дранько-Майсюк. «Цацачная крама».
7. Сяргей Прылуцкі. «Дзевяностыя forever».
8. Таццяна Сапач. «Няхай не пакіне нас Восень».
9. Галіна Дубянецкая. «Анадыямэна».
10. Віктар Шалкевіч. «Блюз Вясна».
11. Вершы-прысьвячэньні Анатолю Сысу «Ягамосьць».
12. Ніл Гілевіч. «Замова ад страху».
13. Дзмітры Плакс. «Трыццаць тэкстаў».
14. Аляксандар Л. «Зкімбы-зымбы». Кніга люстрацыяў.
15. Наталля Русецкая. «Каштаны ў кішэнях».
16. Людміла Рублеўская. «З’яўленне Інфанты».
17. Леанід Галубовіч. «Поўня». Выбранае.
18. Валянціна Аксак. «Дзікая сліва».
19. Міхась Скобла. «Камізэлька для месяца».
20. Іна Снарская. «Вогнепаклонніца».
21. Уладзімір Някляеў. «На ўсякім свеце».
22. Віктар Казько. «Казань пра ката, каторы смяяўся».
23. Уладзімер Арлоў. «Паручнік Пятровіч і прапаршчык Здань».
24. Игорь Шкляревский. «Ожерелье сушёных грибов».
25. Андрэй Федарэнка. «Сузіральнік».

16+

Літаратурна-мастацкае выданне

Бібліятэчка часопіса «Дзеяслоў».
Выпуск 26

Уладзімір Сцяпан

Папяровая шапка

Хайку

Адказны за выпуск *Генадзь Вінярскі*
Рэдактар *Усевалад Сцебурака*
Мастак *Генадзь Мацур*
Вёрстка *Ларысы Гарадзецкай*
Карэктар *Алена Спрытніч*

Падпісана да друку 28.12.2018. Фармат 84×108 1/32.
Папера афсетная. Друк лічбавы. Ум. друк. арк. 3,36.
Ул.-выд. арк. 0,98. Наклад 200 ас. Зак. 535.

ПУП «Кнігазбор».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка друкаваных выданняў № 1/377 ад 27.06.2014.
Вул. Я. Лучыны, 38-93, 220112, Мінск.
Тэл./факс (017) 207-62-33, тэл. (029) 772-19-14, 682-83-86.
E-mail: bkniha@tut.by

Надрукавана з арыгінала-макета заказчыка ў ЗАТ «Аргбуд».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка друкаваных выданняў № 2/182 ад 15.02.2016.
Вул. Берасцянская, 16, 220034, Мінск.